

Előfizetési árak:

Postán küldve, vagy helyben házhoz hordva:
Egész évre 6 frt — kr.
Félévre 3 frt — kr.
Évnyegyedre 1 frt 50 kr.
Az előfizetési pénzek bérmentesen a kiadóhivatalhoz s legcélszerűbben postai utalvánnyal küldendők.

SZOLNOK-DOBOKA.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDÁSZATI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

Hirdetési díjak: Egy 30 négyzetű centimeter tért elfoglaló egyszeri hirdetés díja 50 kr., ezen fölül 60 négyzetű centimeterig 1 frt s így minden megkezdett 30 négyzetű centimeternyi tér többlet után 50 kr. számíttatik. Kedvezményül 4-10-szeri beiktatásnál 50%, 11 és többszöri beiktatásnál 100%-nyi díjelengedés. Bélyegilleték minden beiktatásnál 30 kr. számíttatik.

Ismeretlen kézből jött cikkeknek nem közlünk, csak bérmentes leveleket fogadunk el.

Szerkesztőségi iroda és kiadóhivatal: Deés megyeházán.

„Szolnok-Dobokamegye” hivatalos

közlönye.

s a megyei gazdasági egyesület

Megjelenik minden vasárnapon.

A lap szellemi részét érdeklő levelezések a szerkesztőséghez intézendők.

Kéziratok vissza nem adatnak. Nyilvántartási rovatot nem nyitunk.

A tornászat haszna népiskoláinkban. *)

„Ugyan mi haszna van a tornászatnak?! Mire való az a sok mászkálás? Nem él meg abból a karikudós és láb rugdalózásból az ember!! Elég ruhát elszakít gyermekem a nélkül is, már nem győzöm eszmáival! Felmász az én fiam tornászat nélkül is a legmagasabb fára madárfiakért! Nem akarok én kötél-táncost csinálni gyermekemből. Ilyen s ezekhez hasonló — Isten tudja mennyi — mondásokat hall a szegény tanító, különösen az alsóbb néposztály szájából, kik nem tudják, nem tudhatják, hogy csak ugyan van hatása testünkre a rendszeres tornászatnak; még pedig nevelő, fejlesztő, erősítő, idomító és a kitartást eszközö, nélkülözést könnyen tűrhetővé tevő hatása: melyeket semmi más foglalkozás által helyesen nem pótolhatni. Ok nem képesek felfogni, hogy a közönséges életben előforduló minden egyes mozgásokat vissza lehet vinni a tornászatra, történjék az, akár életfenntartási ösztönből, akár mulatság hajhászatból. A kis gyermek meglát egy virágot után nyúl — le akarván szakitni vagy megfogni — már karját és kezét gyakorolja, öntudatlanul a különböző mozgásokra szoktatja. Fut, nyargal, ugrál a bárány tavasszal; de nem csupán mulatságból, hanem a természet által bele oltott ösztön növekedésére: mert ösztöne sugja neki, hogy az időnkénti sebesebb mozgás, futás, ugrálás teste fejlesztése és szabályos képzésére jótékony hatással van.

De ha a tornászatnak jótékony hatását, elkerülhetlen szükségességét kimutatni akarjuk; mulhatlanul szükséges felsorolni a test különböző csoportjait, hogy így a különböző csoportokra tett hatásokról, az egészre gyakorolt hasznót, annál világosabban láthassuk. S minthogy minden csontvázalattal alkotott állati test ugyanazon természeti törvény szerint nő és gyarapodik: általánoságban lehetne beszélni a csonttal ellátott állati testekről: de nekünk főfeladatunk lévén az ember képzés, tehát a tornászatnak csak az emberi testre gyakorolt hasznát ki-sértem meg fölmutatni.

Általán véve a testnek minden egyes része, csoportja a többiekkel oly együttesen munkálkodik, hogy őket külön-külön elővenni és munkásságaikat, működéseiket egy felsorolni lehetetlen; tehát a lehetőleg a hasznót külön, a munkásságot együttesen fogom felsorolni.

Először is a csontrendszer csoportja lép elő minthogy a csontok adják meg testünknek szilárd állását, szép alakját, erőteljes járását, támaszt adnak és védelmet nyújtanak. Egy szóval a csontrendszer által van képesítve az ember a táradalomteljes élet terhei elhordozására. A csont nem valami holt anyag, hanem élő, s mint ilyen fejleszthető, erősíthető, még pedig nem csupán táplálás, hanem a reá alkalmazott terhel ellentállásokat legyőző viszonyhatások által is. Amel szabályosabb mozgásokat végez a test, annál szabályosabb, rendszere-sebb a csont anyagcsere: mert a vér az elhasznált részeket elhordja és életképes új részeket rak le helyébe, mi által folyton erősödik, szilárdul. Minthogy pedig a csont a reá alkalmazott terhet és munkát az izmok

— miket a közönséges életben húsnak nevezünk — segítségével hajtja végre, sok függ az izomrend erősségétől, összhuzodás és kinyulhatási képességétől, már pedig ezen összhuzodást és kinyulhatást tetemesen lehet gyarapítani, fokozni a tornászat által. Ép ezért van szükség a tornászatra, még pedig rendszeres, tehát nevelési tornászatra, nem pedig egy oldalura — mint pl. a vívás — hogy így a test minden egyes részében a csontok és izmok szabályszerűen, mindenütt egyenlően fejlődjenek és erősödjenek. A mindennapi élet csaknem mindenkinek kimutatja rendes foglalkozását és ezen foglalkozások közt csak kevés van olyan, mely a test minden egyes részét egyenlően foglalkodtatná és így a foglalkodtatott rész fejlődik, erősödik, míg a nyugvó rész elmarad, s így lesznek a ferde kinövések, fél-szeg testek; mert nincs alkatásukban meg a helyes arány. Hogy ilyféle tulfejlődések és hátramaradások ne jöhessenek létre kellene, hogy mindenki — nem és rang különbség nélkül — tornászatot folytasson. Némelyek sétálnak órahosszat a sok ülés által meglazult anyagcserét helyes arányba akarván hozni; de arra nem gondolnak, hogy séta által pusztán csak a lábak vannak igénybe véve, míg a derék, has, hát és váliaknak van legtöbb szüksége a rendszeres mozgásra. Ha pedig valaki elkezdene a piac közepén vagy bármely utczában, olyforma testtartásokat csinálni, mint tornavizsgákon látunk a gyermekektől — mindenki rá kiáltaná: „megbolndult, meg kell kötözni.”! Ép ezért kellene, hogy minden helységben legyen tornászó helyiség, hová nem csak gyermekek, hanem felnőttek, férfiak, és nők is eljárhasználnak, bár hetenként kétszer és

A „SZOLNOK-DOBOKA” TÁRCÁJA.

A Bosporus és Konstantinápoly.

Egy byzanci monda szerint Apolló maga jelölte volna ki helyét, hol ama nevezetes város épült, mely hajdan Byzancium, később mint Konstantinápoly s a török uralom alatt mint Sztambul oly kiváló szerepét játszott a világtörténelemben. A görög isten jóslata nem is találhatott volna alkalmasabb helyet ily fontos világváros számára, mert Konstantinápoly a Bosporus nagy tengerszorosának mindkét partján a legkedvezőbb fekvésű tájat foglalja el. Azon a helyen lassan emelkedő dombokból álló félsziget nyomul a Márvány-tenger és az „Arany-szarv”-nak nevezett, s ide s tőve kigyózó tenger-öböl közé, mely utóbbi nagyszerű kereskedelmi fontosságától s kényelmes és biztos kikötő helyeitől nyerte az „Arany-szarv” elnevezést. A Bosporus gyors áramlata, mely a kikötő-be hatol és ezt a városnak oda özőnlő tisztálanságától megzabadija, onnan tovább halad, hogy a félsziget végző kanyarulatánál a Fekete-tengerben enyészszék el s így a vitorlás hajóknak is könnyű utat engedjen a két tenger között a nélkül, hogy a hullámok hatalmával sokat kellene küzdeniök. A pompás kikötő, mely a tengeri járművek egész világának nyújthat biztos menhelyet, egyszersmind természetes halászhely is, bár a kaikok evezői s a gőzösök kerekei és csa-

varai által verdesott hullámok örökös háborgatásnak vannak kitéve — s a tün- és más halak minden évben milliószámra települnek meg az Arany-szarv vizében. Konstantinápoly kikötője, mely a békés kereskedő hajók számára bármikor nyitva áll, szükség esetén könnyű szerrel zárható el a hadi hajók elől; a partok, a nélkül hogy tulságosan meredek lennének, elég magas fekvésűek arra nézve, hogy az egész táj fölött uralkodhassanak és a kikötő bejáratát egy kis szűkület zárja be, hol az ostromolt lakosok gyakran védelmezték sikeresen a fenyegetett várost. A város maga is, magas félszigeten fekvő, melyet a szárazföld zömétől alacsony területek választanak el, könnyen megerősíthető minden külső megtámadás ellen; az ellenségnek, hogy sikeres ostromot intézhessen ellene, hatalmas tengeri és szárazföldi erővel kellene rendelkeznie s akkor is csak úgy boldogulna, ha már a Bosporus és a Dardanellák hatalmában lennének. E helyi előnyök mellé, melyek Konstantinápolynak jelentékeny fontosságot biztosítanak, oda kell soroznunk még az égélj kedvező voltát is, mely itt sokkal enyhébb, mint a Fekete-tenger és a Bosporus ázsiai partján fekvő városok területén. A várostól észak felé emelkedő magaslatok megvédik azt a zord sarkvidéki szelek látogatása ellen.

Most midőn a keloti kérdés oly fenyegető alakban tűnt fel ismét Európa politikai láthatárán, külföldi lapok mindegyre fölvetik és fejtegetik azt a kérdést, hogy bevehető-e Konstanti-

nápoly vagy nem? Melyek és milyenek a város természetes és mesterséges védművei? Minő előnyöket nyújt a tenger és a szárazföld a város biztonságára nézve s miként lehetne a hadászat segítségével ama természetnyújtotta előnyöket még fokozni? A történelemből tudjuk, hogy mikor Byzancz legutoljára ellenség kezébe jutott, a déli vagyis ázsiai oldalról vétetett be és ez idő óta, tehát több mint négy századon keresztül, ellenség közel sem járt hozzá. Azóta ellenállt minden megtámadásnak, minden ostromnak, mert az ázsiai part is azoké, a kiké a város.

A külföldi szaktekintélyek ma mind oda nyilatkoznak, hogy Stambul, főleg Oroszország részéről, a szó legvalódióbb értelmében bevehetetlen, sőt még csak meg sem közelíthető.

A Dardanellák biztosítják a Márvány-tenger és a Bosporus fölötti uralmat; de ha még a két előbbi elveszne is a törökökre nézve, az utóbbiban, t. i. a Bosporusban, biztosan tönkre lehetne lődözni a legnagyobb ellenséges hajóhadat is. A Bosporus keskeny tengerszoros, mely a Márvány- és Fekete-tengert összeköti, Európát pedig Ázsiától elválasztja. Ázsiai partján, Sztambullal átellenben, Szkutari török helység terül el, hol 1855-ben a szövetséges hadak kórházai voltak felállítva. Innen gőzhajón végig lehet menni az egész tengerszoroson, mely több mint 10 angol mfld. hosszú, és a tengeri ut mindkét oldalán a legszebb és legérdekesebb tájak és helyek szakadatlan sorozata gyönyörködteti a kirándulót. Mindjárt a város köze-

ott senki nem fogná rá kiáltani a kötődést. De fájdalom! nemcsak kisebb helységeken, hanem még nagyobb városokban is fehér hollóként látunk egy-egy felszerelt tornahelyiséget. Bocsanat e kis kitérésért, folytassuk csak a testre tett hatásokat.

Az anyagesere nemcsak a csont és izom, hanem meg van az idegrendszerben, általában a test minden legkisebb részeiben és ugyanazon természeti törvények szerint munkálkodik; még pedig minél fiatalabb a test, annál nagyobb mértékben és minél szabályosabb — t. i. a test minden egyes részét egyenlően foglalkodtató — mozgásokat végez, annál arányosabb az anyagesere.

Minden torna gyakorlatok többek által egy időben vitetnek véghez vezényletre, ez által gyakoroltatnak az idegek a külbehatás t. i. a vezénylet gyors felfogásában, s a felfogottat a központba az agyba, mint az akarat főszékhelyébe és innen ki az izmakra viszik, hogy ők a csontok mozgásával a vezényelt gyakorlatot, azaz a kívánt testtartást létesítsék. Tehát a tornászat által nemcsak a test részeivel, hanem az akarat és gondolkodás is tevékeny részt vesz s így ezek; valamint az emlékező tehetség is gyarapíttatik. Hasznára van a vér áramlásának; mert a tápanyagokat a vér hordja szét testünk minden részébe; s minthogy tornászat alkalmával sebesebb mozgásba jő, a tápanyagokat is gyorsabban szállítja rendeltetésük helyére, tehát gyorsabb anyagesere, gyorsabban elhordtatnak az elhasznált részek s az azok összehalmozódásából keletkezni szokott betegségek elmaradnak, miáltal csont, izom és idegrendszer határozottabb szolgáltatokat lesz képes végréahajtani. Az emésztést elősegíti; mert a tápanyagok elkészítéséhez meleg szükséges, a rendszeres mozgások által pedig a belek nagyobb melegséget kapva, felszívó edényeik hatalmasabb működésbe jönnek, innen van a tornászat utáni jó étvágy. A tüdőt erősíti; orvosok bizonyítása szerint sok tüdőbajt el lehet háritni tornászással. De a gyors belégzés által, nem csak a tüdő nő és gyarapodik, hanem a mellkas is tágul; mert a borda csontokat összetartó izmok a folytonos gyakorlás által megnyulnak, szélyel engedik azokat, és így nagyobb tért engednek a tüdőnek. A kipárolgás által a bőr számtalan likacsai nem dugulhatnak be és egészségesebbé lesz, s nem állanak elé a bőrbetegségek. Az ön-

leben, az európai oldalon, a tophaneai császári fegyvertár és fegyvergyár, tovább meg Dolma-Bagcse császári kéjpalota látható; a szultánnak még három vagy négy más palotája is van a Bosporus partján. Nehány mérfölddel odább a partokat Rumeli Hiszár és Anadoli Hiszár nevű régi erődök védik, melyek 1451-ben épültek, három évvel azelőtt, hogy II. Moammed szultán Konstantinápolyt elfoglalta, miután a város egész környéke ugyanis a kezei közt volt már. Ezután a Bejkósz-öböl táru elő az ázsiai oldalon, fölötté az Óriás-hegynék nevezett magas csucscsal. A Bejkósz-öböllel átellenben, az európai oldalon Therapia nevű szép falucska fekszik, a brit nagykövet nyári lakával. Az Óriás-hegy lábainál Unkiár-Kelesszi nevű kis kikötő látható, mely a diplomácia történetében arról nevezetes, hogy az 1833. évi békekötést Orosz- és Törökország közt e kikötőben írták alá. A szultánnak itt levő nyári palotáját, gyönyörű márvány folyosóival, óriási papírgyárrá alakították át.

A Bejkósz-öböltől északra, Konstantinápolytól körülbelül 14 ang. mértföldnyire, Madzsar (Magyar) nevű erőd emelkedik. E vár „Magyar” elnevezését egy előkelő magyar fogolytól nyerte, ki a törökök és magyarok közt hajdanában lefolyt háborúk egyike alatt ebben az erődben lett volna elzárva. A „Madzsar” (magyar) szó egybíránt Törökországban s általában az egész keleten igen használt szó.

A magyarok által szivárogván a törökök közé a nyugati kultúra, ezek a „madzsar” jelzőhöz megszokták a tiszteletnek bizonyos lappangó értelmét fűzni, s midőn 1848-ban a törökök-

bizalom által a jellem szilárdul, a vidorság által a szellem fogékonyabb és minden jóért, szépért érdeklődőbb lesz. „S így az egész nemzet munka ereje és harczképessége is nagyobb lesz.”

Különösen kiemelendő a tornászatnak — népiskoláinkban — a figyelemre szoktató haszna; mert az együttes gyakorlatoknál — milyenek szabad gyakorlataink — a nem figyelő gyermek azonnal hibát ejt, vagy el-késik vagy nem a kívánt gyakorlatot végezi, és így a tanító rögtön rajt kapva figyelmeztetheti. Továbbá ideje korán hozzá szokik magát a gyermek úgy tekinteni, mint egy nagy egésznek kiegészítő része, és így midőn felnő honpolgárrá, már tudni fogja mi kötelessége a hazával, társulattal, egyletek, testületekkel szemben és nem iparkodik azoktól magát visszatartani. Szóval, korán megtanulja a társadalombaniéletet és azt, hogy az embernek nemcsak önmagáért kell élni, hanem a közjóért is áldozni.

Tehát, a tornászatnak, ha semmi egyéb haszna nem lenne is — iskoláinkban — csak a figyelemre szoktató és utóbb említett okok, ez magában elég arra, hogy minden iskolában rendszeres tornászat taníttassék és a tanító ne csüggedjen el, midőn oly megjegyzéseket hall, milyenek e sorok elején vannak, gondolja el magában: „uram Isten bocsáss meg nékik; mert nem tudják mit beszélnek!”

Incze Ferencz,
tornatanító.

Megyei élet.

Deés, 1877. augusztus 21.

Műkedvelői színlelőadás.

Derék műkedvelőink színosztálya tegnap tartotta meg 61-ik előadását. Szigligeti Ede „A cigány” című 3 felvonásos vígjátéka került színre, a társulat 5 éves fennállása ideje alatt ez alkalommal másodizben. A műkedvelők családi társadalmi és hivatali állásuknál fogva gyakori hullámlás alá esnek, így történt tehát, hogy a régi műkedvelők közül, kik e darab 1872-ben történt előadása alkalmával szerepeltek, most csupán Márkus János, Csomafáy Antal és Nagy Lajos játszhattak, a többi szereplők mind újabb tagok voltak, mondhatjuk hát, hogy a darab egészen új szereposztással adatott. Az itt felemlített három játszó tag közül Csomafáy Antaltól (Zsiga) bírálatot mondani hivatottak nem vagyunk, elis-

nek a magyarok iránti rokonszenve oly fényesen nyilvánult, — nem volt nehéz a „madzsar” nevet, dacára a két nemzet közti valláskülönbségnek, a török nép előtt ujabbán is általánosan szeretetté tenni. Hogy tehát a törökök egy várukat a magyar névről kereszteljék el, ahhoz ha volt is, de nem lett volna épen szükséges más ok, mint a szomszédság és érintkezés. S a mint nekünk lehet Német-Ujvárunk, Török-Becsénk stb., épügy lehetne a törököknek Madzsar váruk egyéb történeti ok nélkül is.

A tengerszoros tulsó felén, Európában, Büyükdere kikötő fekszik, s az orosz, osztrák-magyar s több nagykövetnek is ott emelkedik a nyári palotája. Még tovább menve a Feketetengeter felé, a Bosporus hirtelen összeszorul s egész hosszában itt a legkeskenyebb; Ázsia felől a bithyniai Olympus magas hegyláncza, Európa felől meg a Haemus (Balkán) thracziai ága közeledik egymáshoz annyira, hogy a Bosporust itt jelentékenyen összeszorítják. Itt emelkednek egymással szemben az Anadoli kavak és Rumeli kavak nevű erősségek. Jaj annak az ellenséges hajónak, mely e két erőd ágyuinak keresztüze közé szorul! Mikor a keleti vagy byzáneci birodalmat a közép korban a népvándorlás elárasztotta, e két fontos helyet a genuaiak foglalták el a kereszties hadak segítségével, s később elke-seredett harczot vívtak a törökök Rumeli kavak birtoka fölött, mely akkor genuai erősség volt. Az említettekén kívül még több apró erőd védelmezi a Bosporus átjáróját s azzal együtt magát Konstantinápolyt is.

(V. U.)

mert művésze és rendezője volt utóbbi időkben a kolozsvári nemzeti színháznak, (Erdélyi Sándor) s hosszas színi pályája alatt nyert babérait legfeljebb fetfrissítjük, midőn a közügy érdekében Bethlenből a próbákra lett befáradozásaiért, s a darab betanításáért nyilvános téren köszönetet mondunk. Márkus János népszínmű énekesünk, dacára a rossz népezenének szépen énekelt, s Gyuri népies jellemét hiven állította elénk. Nagy Lajos excellált Peti szerepében, midőn annak drámai részét utolérhetlen hévvel és érzésteljesen játszta. Bárány Róza (Czigány Rózi) játéka felett maga a közönség mondott nyomban ítéletet, midőn majd minden jelenetében zajosan megtapsolta, felvonások között kétszer háromszor kihívta s virágfüzerekkel halmozta el az érdemekben dús Thalia növendékét. Rónay Lajosné eltalált szerepkörében köztetszést aratott a Zsémbe Rébék asszonyt precise személyesítette. Szalánczi Lajosné (Evi Rebeka leánya) gyönyörű hanganyaggal rendelkezik, s habár első megjelenésekor csekély lámpaláza volt, sikerrel mutatta be első kísérletét, sokszoros tapsok és kihívás koronázta játékát. Bárány Horváth Samu (Kurta Gergely) kilépésekor alig jutott szóhoz, oly tüntetéssel fogadta a közönség, meg is érdemelte, mert szerepét helyesen fogva fel, a vagyonában elbizakodott falusi hetyke aggregényt természetűen alakította. Tatrosy Móricz (Várszegi) fellépése, magatartása egy valódi gentlemant — játékában szép előhaladást tanusított, s jutalmul egy diszes koszoru hullott lábaihoz. Veres Samu eredeti Márton gazda volt, s ha kissé hangosabban beszél vala egyebekben kifogástalan. Veres Imre a szerelmes urasági hajdu kacskaringos mondókáit hibátlan recitálta el, gyakorlott színész is zavarba jő a párok egybeadása s a felsült cselszövény elbeszélésekor, mi nála sikerült. A segédszemélyzet; a karok sikerrel oldották meg feladatukat s a Csákány nővérek, Eisenlohr Károlin, Pánczél Irma, Gidofalvi Pál, Biró Antal, Bartos Dezső, Boér János megállták helyüket, ifj. Weér György a szeretetre méltó vőfély pedig cziczomás paraszt suhancz volt.

—Ö—

Levelezés.

Tisztelt szerkesztő ur!

Kerületünk képviselője Simó Lajos ur e hó 19-én, mint főgondnok, meglátogatta a Domokosi ref. egyházat.

Ezen alkalommal az állam iskolának a viszonyok szerinti berendezését is elintézni óhajtván, — az iskola gondnokságának a község képviselő testületével, — jelenlétében folytatott tárgyalását, nemes lelki ajánlatával annyira megkönyítette, hogy ezen csaknem két év óta huzodó ügyet szerencsés megoldásra juttatta, — ugyanis; A közszeretben álló főgondnok az iskola berendezésének saját költségén leendő eszközölését ajánlotta fel, mi e szegény község lakosságát annyira lelkesítette, hogy részükről ők is mindent megtenni örömmel ígérkeztek, s e szerint most már biztos kilátás van f. évi octóber 1-én az ujonnan átalakított s berendezett iskolahelyiségben a tanítást megkezdhetni.

A tanítás tehát törvényt szabta időben kezdetét veendi, de hol? a ref. egyház szűk és czélszerűtlen tanhelyiségben, a hol az állami iskola keletkezésétől a jelenig elhelyezve volt.

A midőn ezen nemeslelkűségét közkedves-ségü képviselőnknek nyilvánosságra hoznám, egyszerűs mind az iskolagondnokság nevében mély köszönetemet nyilvánítom.

Magyar-Láposon, 1877. augusztus 20.

Bárdy Károly,

a domokosi állami iskola gondnokságl elnöke.

Sztojkafürdő, 1877. aug. 14.

Tekintates szerkesztő ur!

Azt hiszem Sztojka eléggé ismert fürdőhely, úgy kitűnő vize, mint üde levegője, szép fekvése tekintetében, hogy feleslegesnek tartom hatásos gyógyforrásos ásványvizéről becses lapjában ujából írni, mivel ez már abban többször érintve volt, csakis a jelenlegi ivad társadalmi életére kívánok szorítkozni.

A társadalmi élet a sztojka fürdőn igen

élénk és kedélyes, mivel szinte minden nap a fürdőintézet nagy táncztermében barátságos rögtönzött összejövetelek rendeztetnek: hol a sziv meleg érzelmeivel a fiatalok tánczólnak, az öregek pedig részint politikai nézetük kicserélésében, részint társas játékukban keresik szórakozásukat.

Ha az ember elgondolja, hogy eddig egészen ismeretlen lényeket ezen fürdön mily gyorsan fűz össze a barátság, és a rövid együttlét után mily kedves emlékekkel távozik el minden egyes vendég, és mily érzékeny az elválás, akkor kellően méltányolhatjuk a sztojkai fürdő ez idényi társadalmi életét.

Ez ivad alatt három nagyobb szerű zártkörű játékonczélú tánczvigalom rendeztetett, u. m. a román iskola alap gyarapítására, az állami elemi népiskola könyvtár alap javára, és a m.-láposi román kath. egyház felségelésére. Mindhármát a játékonczelt megillető fényes siker koronázta.

A bájos hölgykoszoru egészben, u. m. részeiben is különös szépségével tündökölt. A szépek harczi voltak e tánczvigalmak, melyekben annyi lerakott fegyver, a mennyi hódolat maradt emlékül vissza. Eriszalmáját nehéz lett volna oda ítélni egynek anélkül, hogy a másiknak ne adjuk Párrs almáját. A bálók után rendezett számos éjjeli zenék tanusítják, hogy mind annyian hódítottak különböző irányban. A fürdői vendégek, kik még most is elegendő számmal vannak, tapasztalásom szerint a legnagyobb megelégedéssel élvezik a gyógyfürdő kellemességeit, kik nagyobbára Szolnok-Doboka s a szomszédmegyebeliek.

A mult hó vége felé Szolnok-Dobokamegye derék és erélyes főispánja br. Bánffy Dezső ur ő méltósága is hivatalosan megvizsgálta ezen fürdőt, az ujtások fölött megelégedését fejezván ki, egyúttal jövőre nézt is a még hiányos és a tulajdonos által után pótlendő javítások iránt intézkedett. És most leveletem bázárom azon reményben, hogy e sorokkal legalább némi részben leróttam hálámat azon kedves élvezetekért, melyeket a kis bérczes Erdély kies Sztojkafürdő üde levegője gyógyhatásos vize és különösen szép hölgyei nekem nyújtottak.

Egy fürdői vendég.

VEGYESEK.

— **Szolnok-Dobokamegye** rendes őszi közgyűlése f. év szeptember 29-re, az állandó választmány pedig ezt megelőzőleg 12-re, mindenkor d. e. 10 órára hivatott egybe. E közgyűlés tárgyait jövő számunk hivatalos rovata hozandja.

— **A közigazgatási bizottság** legközelebbi ülését, nem mint rendesen szept. 8-án, hanem 11-én fogja megtartani.

— **Balogh György** megyei mérnök ez állásáról lemondván, helyére — az államépítészeti hivatal végleges szervezéséig is — ideiglenes minőségben valószínűleg Pécsi Lajos fiatal mérnök fog kineveztetni. Helyesléssel fogadnok főispán ur ő méltóságának ezen tapintatos választását, főképp ha az ideiglenesség új évvel véglegesíthető is volna. Pécsi jeles képzettségű fiatal ember megyénk szülötte, jelenben Deés városában az erdőkülönítési mérnöki munkálatokkal foglalkozik, bátran ajánlhatjuk őt a birtokos urak becses figyelmébe is.

— **A helybeli műkedvelő** társulat f. évi szeptember 8-án ismét előadást tart, s ez alkalomból Albini „Természet és műveltség, vagy a képmutatók“ 4 felvonásos vigjátékát adják elő.

— **A deési toronyóra** oly állapotba jutott, hogy javulásáról az órák csaknem lemondottak. Így jött aztán szóba, hogy a megye vásárolja meg a br. Bornemisza Károly ur nagydebreci toronyóráját. Az eszmét főispán ur ő méltósága kezdeményezte, s az alispán ur, továbbá Kovács Samu és Roth Pálban nyomban követőkre tnlált s az óra megvásárlása elhatározottatott, s a megye régi székháza és a megyei czélokra ujon megvásárolt „Rippel“-féle ház közé fog illesztetni. Minthogy ezen óra 200 frtba kerül s a megye ily czélokra még alappal nem bír, a vételár közadakozás után fog fedeztetni. Az aláírás iv már megindult főispán ur 20 frt. a deési takarékpénztár 10 frttal. A megye alispánja és Róth Pál 5—5 frttal, Kovács Samu és e lapok szerkesztője 2—2 frttal az aláírást meg is kezdték. Felhívjuk az összes tisztviselői kart s a városi közönséget, kiknek érdekében első sorban ezen megrendelés történt, hogy önkéntes adományaikkal járulni sziveskedjenek. Gyűjtéseket szerkesztőségünk is eszközöl, rendeltetési helyre jutiatja s nyilvánosan nyugtázza.

— **Biró Gyula**, a bethleni takarékpénztár titkára, lapunk egyik munkatársa f. hó 17-én jegyezte el récei Papp Albert n.-almási uradalmi főerdész leányát a szép Pap Ilonkát. Hosszan tartó boldogság kísérje frigyöket.

— **Sz. 51. A deési** polg. fiu és felsőbb leányiskolában a jövő 1877/8-ik tanév szeptember hó elsején veszi kezdetét. A beiratásokat az igazgatóság f. év szept. hó 1-én és 2-án reg. 8—12; d. u. 2—4 eszközli az iskola hivatalos helyiségében. A felvételi vizsgák, valamint a javító és pót-vizsgálatok sept. hó 3-kán fognak megtartatni. Deés, 1877. aug. 23. Barbierik Titus, igazgatói helyettes.

— **Jelentés.** A magyarláposi állami elemi népiskolában, az 1877—78-iki tanév f. év szeptember 3-án veendi kezdetét; a beiratások pedig azt megelőzőleg, egy héttel, azaz: f. augrthus hó 27-én teljesítettnek, miről az érdekelt t. vidéki szülők ezennel tisztelettel értesítettnek. Magyar-Láposon, 1877. augusztus 23-án. Lebedi János, áll. népis. ig. tanító.

— **Csütörtökön** és pénteken, tehát két egész napon tartott a Steinfeld Mózes-féle bünper végtárgyalása. Ezen ember egy 13 ezer forintot váltót állított ki a néhai Ajtai Gábor kétheli birtokos nevére, s annak aláírását szakértők szerint felületesen utánozta. Nemezise azonban utólrerte, konstatálva lett, hogy Ajtai a váltó keltekor irni sem volt már képes, Ajtaival az nap nem is találkozott, hogy tehát a váltó hamis, következésképp csalást követett el. Elnök: Bárány Lukács, bírák: Mikó Miklós és Karácsoni Lajos, vádló: Bruszt Ignác kir. ügyész, védő ügyvéd: Munteán Ágoston volt. Vádlott 10 évi hetenkénti kétszeri börtönnel szigorított súlyos börtönrre ítéltetett. Büntársa Tobe Kádel cseléd volt, ki e család végrehajthatását hamis tanuskodással elősegíteni megkísérelte, 6 havi súlyos börtönbüntetést nyert.

— **Bel- és külföldi apró hírek.** Ő felsége a király s a trónörökös nemsokára Kassára randulnak, megnézni az ottani hadgyakorlatokat; az uralkodó a gr. Desseffy palotájában, Rudolf főherczeg pedig a püspöki kastélyban száll meg. — A király születésnapja alkalmából szombaton a minisiterelnökségi palotában nagy diszebed volt. — Ő felsége, az uralkodó Ischlben csöndes családi körben ünnepelte meg születés napját; Andrássy gróf kíséretében ma fog Schönbrunnba érkezni. — Kossuth Lajos legújabb levelét közölte az „Egyetértés“ mult vasárnap szama. A levél Cegléd város képviselőjéhez B. Molnár Sámuelhez van intézve, s a keleti kérdéssel foglalkozik. Nagy hazánkfa e soraiban, (melyeknek méltatása politikai lapok hivatása), a monarchia orosz politikája ellen szólal meg dörögő, intő hangon; s figyelmeztet, hogy mentől előbb meg kell kötni a szövetséget a törökkel. Még egy levelet fog e tárgyban legközelebb irni. — A postaigazgatóság egy rég várt körrendeletet bocsátott ki végre-valahára a hirlapolvasó közönség érdekében. E rendelet szigorú pénzbírság terhe alatt tiltja a postahivatalbelieknek, (mint sok helyütt szokás,) soká visszatartani, fölbontogatni, beszennyezni az érkező lapokat. Egyszermind meghagyja, hogy a lapok kezelésénél a legnagyobb gondnal, pontossággal járjanak el. Minden hanyagságot keményen büntetnek ezentul. — A belügyminisiterium a közös kadügyminisiteriummal egyetértve aug. 12-ki leiratában elrendelte, hogy mozgósítás esetén mindazon szolgabírói segédhivatalnok és községi jegyző, a kinek hivatalban maradása a mozgósítás erélyes keresztviteléhez nem mulhatlanul szükséges, a mozgósítás napjától számítva tizenöt nap alatt ezredénél megjelenjék. A törvényhatóságok a nélkülözhetlen tisztviselőkről kimutatást készíteni s ezt a belügyminisiterhez felterjeszteni kötelesek.

— A pénzügyminisiter, miután a kincstárt a külföldi adók és illetékek behozásából eredő ügyekben ezuttal a köztörvényhatósági tisztügyiészek vannak hivatva képviselni, megszüntette azon előbbi intézkedést, meynél fogva az ezen keretbe vágó és már folyamatban volt ügyek befejezése a kincstári jogügyek igazgatóságára bízott, és elrendelte, hogy a kincstári jogügyek igazgatóságai a kézbesítéseket csak szept. 1-ig fogadják el, s ezentul az ügyek ellátása más az adófelügyelők, illetőse a tisztügyiészek által eszközöltessék.

(K.) — **A háboru.** Hir szerint: Szulejman és Mehemed Ali pasák a Tirnova felé vezető uton egyesültek. Ott folyvást harccolnak. Rasgrad mellett a törökök ujabban ismét győztek. — Kis-Ázsiából új török győzelmet jelentenek: Muktár pasa Vezin és Zailer közt megverte a támadó orosz sereget, mely 48 zászlóalj gyalogból, tizezred lovasból s tizenegyzet ütegből állt; az orosz ezeröttszáz, a törökök száz embert veszettek. Ezt maga Muktár „pasa“ jelenté szombatról. Izmail pasa pedig, erősítéseket kapva, folytatni fogja előnyomulását az orosz területen. (F. L.) — Az angol királynő kormánya utasítást adott konstantinápolyi és szt.-pétervári képviselőinek, hogy ragadjanak meg minden eszközt, a mellyel odahathatnak, hogy a muszka-török háboru a jövő évben ne folytattassék s ha lehetetlen volna is ezt elérni, a muszka kormány hívassék föl, hogy a bolgárországi szörnyettekért vonja felelősségre katonáit s a tetteseket erélyesen büntesse meg. E lépéshez más hatalmak is fognak csatlakozni. (M. H.)

Hivatalos közlemények.

Szolnok-Dobokamegye közig. bizottságától. 850. szám.

Valamennyi szolgabírónak.

Tapasztaltatván, miszerint egyes községek a községi útmunka tartozások leszolgáltatásánál nincsenek kellőleg tájékozva és e miatt közig. bizottságunkhoz alaptalan panaszokkal járulnak, felhívjuk a tekintetes szolgabíró urat, miszerint a közmunkaügyre vonatkozó határozatunk értelmében a járásában lévő községeket kellőleg világosítsa fel és nekik magyarázza meg, hogy mindenki a rendes közmunka kötelezettségén kívül még a községi útmunka tartozását is, felügyelet és munkabeosztás mellett tartozik ott lelerovni, hol az részére kijelöltetett.

Az elsőrendű községi utak mentébe eső községek, tehát ezen községi útmunka tartozásukat ezen községi útmunka tartozásukat ezen vonalokon szolgálják le, a többi községek pedig a törvény értelmében csoportosulnak és a 2-od rendű községi útjaikat tartoznak közmunkakötelezettségükön kívül a járási szolgabírók és községi előljárók felügyelete alatt fenntartani.

Kelt Szolnok-Dobokamegye közig. bizottságának Deésen, 1877. augusztus 8-án tartott üléséből.

Br. Bánffy Dezső,
főispán.

Szolnok-Dobokamegye alispánjától.

7958. szám.

Hirdetmény.

Megyénk területén a Szamos folyón lévő malomgátoknak a tutajozás szabaddá tétele s a folyó ágyát elzáró gátak által okozott rombolások megakadályozása tekintetéből való megvizsgálása az 1876. évi december 30-án tartott megyebizottsági közgyűlés 63. jk. sz. a. kelt határozatából elrendeltetvén, e rendelet folytán a közigazgatási bizottságnak f. év mártius 8-án tartott üléséből 200 jk. sz. a. elnökletem alatt kinevezett küldöttség által a helyszini szemlék és tárgyalások:

- 1) a Csokmány és Aranymezőn lévő malomgátak felett f. évi szeptember 3-án,
- 2) a Kucsulát és Letkán lévő malomgátak felett ugyan azon hó 4-én,
- 3) a Klicz és Nagy-Lóznán lévő malomgátak felett az irt hó 5-én,
- 4) a Lemény és Resztolcsón lévő malomgátak felett az irt hó 6-án,
- 5) a Ködmönös és Konkolyfalván lévő malomgátak felett az irt hó 7-én,

- 6) a Revkörtélyves és Szakaturán lévő malomgátak felett az irt hó 8-án,
- 7) a Nagy-Ildondán és Kis-Dobokán lévő malomgátak felett az irt hó 13-án,
- 8) az Oroszmezőn és Közfaluban lévő malomgátak felett az irt hó 14-én,
- 9) a Nagy-Borszó és Galgón lévő malomgátak felett az irt hó 15-én,
- 10) a Dobrocsina és Tőkepatakan lévő malomgátak felett az irt hó 17-én,
- 11) a Kápolna és Kaczkón lévő malomgátak felett az irt hó 18-án,
- 12) a Vaád és Csatányban lévő malomgátak felett az irt hó 19-én,
- 13) az Alsó-Kosály és Alörben lévő malomgátak felett az irt hó 20-án és
- 14) a Deés városa területén lévő malomgátak felett ugyanazon hó 21-én fognak megtartatni.

Mely helyszíni tárgyalásokra az illető malomgáttulajdonosokat, a malomgáttal szomszédos birtokosokat, a két parti községeket és birtokosokat és az alsó és felső malom érdekeltjeit azon értesítéssel hívom meg, hogy a tárgyaláson önnön bizalmukat bíró szakértőket is alkalmazhatnak és hogy kimaradásuk esetében hivatalból beszerzendő adatok alapján fog a malomgátakra nézve a megye törvényhatósági közgyűlése határozni.

Deésen, 1877. augusztus 20-án.

Szarvadi Pál
alispán.

Szerkesztő postája.

Róth Pál polgármester urnak Deés. Sajnáljuk, hogy az általunk is óhajtván várt czáfolat megkésétt, de közöljük, mihelyt terünk engedi, miért miként a „Szépsítsünk“ cikkre mult számunkban mi is megjegyeztük, cikkíróval általában egyes nem értünk a ízlését nem helyeseljük, de hát kitehet róla, ha a mi öregünk a 17-ik században Mőzsa főkurátor által épített falazatot és bástyákat a magyar királyok korabelieknek képzeli. „De gustibus non est disputandum.“

Barátom sirhalmán. Ugy a versezet, valamint az eszmék ziláltsága miatt sem használható.

Álmodtam. Rossz álmai lehettek, költeményekből legalább azt kell következtetnünk.

Felelős szerkesztő-kiadó PÁNCZÉL JÁNOS.
Tárczavezető MEDGYES LAJOS.

Hirdetések

Erdő-eladás

Alörben Déstől $\frac{1}{4}$ órányira egy
24 holdnyi bükk- és tölgyfából álló szűles
erdő levágásra szabad kézből eladó. Ér-
tekezhetni **Tatrosy Mórral** Deésen. (1—1)

Szolnok-Dobokamegye alispánjától.
7893. szám.

A m.-láposi járásba kebelezett összes községek 3 havi kurta koresomárlási jogai a m.-láposi járás szbirói irodájában f. 1877. év augusztus hó 30-án d. e. 9 órakor nyilvános árverezés útján haszonbérbe adatnak, az árverezési feltételek a szbirói irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Deés, 1877. augusztus 19-én.

Szarvadi Pál,
(1—1) alispán.

1266.—1877. In *Argem. A.* *Salm. 01* (1—3)

k. i.

Pályázati hirdetés.

Aranymező, Csokmány, Pojnicza, Pirosa és Kucsulát szövetkezett községek körjegyzői állomása önkéntes lemondás folytán üresedésbe jövéen, ezen 400 frt fizetés, 40 frt szállásbér és 40 frt irodai átalánnyal javadalmazott állomásnak csupán a folyó év végéig leendő ideiglenes betöltésére pályázat nyittatik.

Felvezni kívánók felhivatnak az 1871. évi XVIII. t.-cz. 74. §-a értelmében képe-
sítésüket igazoló okmányolt folyamodvá-
nyaikat folyó év szeptember hó 10-ig alól-
irt szolgabírói hivatalhoz beadni. A később
érkezett folyamodványok nem fognak tekin-
tetbe vétetni.

A választás. folyó év szeptember hó 12-ik napján délelőtt 10 órakor fog megkezdetni, Aráymező községében a körjegyzői irodánál.

Kis-nyiresi járá. szolgabírói hivatala
Resztolcs, 1877. augusztus 17-én.

Hosszu János s. k.,
szolgabíró.

Árlejtési hirdetmény.

A deési jótékonyezélu állandó műkedvelő társulat ujon épült színháztermében 24—26 □öl, $\frac{5}{4}$ “ vastagságu deszkából 9 darab támaszfára (bakkra helyezett ugyanannyi párnafán nyugvó szinpad, Portále gerendázatai bedeszkázása s vázson díszletekkel arra leendő felszégzése, színpadlózat, tetőzet — gerendázatai, által és lámpaoszlopok a megkívántató gerendázatokkal; az öltözőkbe levezető lépcsőzetek, a srégfront, az előfüggöny és 5 rendbeli beldíszlet, ezek izezetei, általai, mennyezetek és tartozékai, léczezetekkel, csigákkal, kötelekkel, nehezekekkel és rámaikkal ellátandók, egy szóval ezek teljesen felszerelendő és felállítandók, az előlámpák sülyesztőgépezete, a sugóláda s a szinpad háttérében fennállani kellettő oszlopperendák az igazgatóságnál letetttrajzok és tervezetek szerint f. év október 15-ig elkészítendőek levén, mindezen munkálatokért beleszámitva az anyagot is — szakértőktől bevett költségvetés alapján — a jelentkező vállalkozónak 300 frt biztosittatik. E munkálatokra az írásbeli pályázat f. év szeptember 10-ének d. u. 4 órájáig tüzetik ki, a mikor is a versenytárgyalás a megyeháznál meg is tartatni fog. Az írásbeli zárt ajánlatoknak (Offer) a kiküldtási egység ár 10%-ját az ajánlott összeget szóval és betűkkel beírva s azon kifejezést kell tartalmazniok, hogy vállalkozó az árlejtési feltételeket és tervezeteket, melyek társulati rendező Pánczél Jánosnál bármikor megtekinthetők, jól ismeri.

(1—2)

Gyakornok, — egy folyó év október 1-én helyt **Deésen** megnyitandó — **papir és díszműáru** üzletbe felvétetik. Értekezhetni **Tatrosy Mórral**, felvilágosítást azonban a szerkesztőség is ad. (1—1)

Egy kitűnő szerkezetű francia

etetőgép

(Epinette), melyben egyszerre 66 darab különbözőféle majorságot meg lehet hizlalni és télen nyáron alkalmazható szabad kézből eladatik **Novelly Antal** urnál Szt.-Benedeken u. p. Deés. (2—2)

Piaczi árak

A hetivásár		Egy hectoliter (= 162 bécsi mérő.)										Egy liter		Egy köbméter	100 kilo-gramm	Egy kilogramm						
helye	hó és napja	tiszta búza	elegy búza	rozsa	árpa	zab	török-búza	pitóka	kender-mag	len-mag	haricska	lencse	paszuly	borsó	köles	tüzifa	széna	szalma	marhahús	juhús	sertés-hús	disznózsír
a r a k r a j c z á r o k b a n																						
Bécs	aug. 21	800	630	450	570	270	600	500	600	1200	—	8	6	8	14	200	580	300	32	24	48	90
Szamosujvár	aug. 20	1000	650	525	—	295	540	320	700	1000	—	12	12	12	16	400	—	—	30	20	48	105
Bethlen	aug. 21	720	560	500	—	300	525	350	600	1300	—	9	10	8	24	500	—	—	32	24	48	100
M.-Lápos	aug. 16	880	700	520	—	292	618	424	320	—	—	6	7	—	—	400	—	—	34	28	50	100
Retteg	august. 2	800	500	440	—	220	280	120	360	—	—	7	5	7	—	500	—	—	30	24	48	80

Ny. Keresztesy Pál könyvnyomdájában Deésen, 1877.

[illegible]

Pályázati hirdetés.

Deés város kisedővondaja az óvóállomás üresedésbe jöven, oly növelő igényeket, ki az intézetet a Fröbel-rendszer szerint vezesse, a ki tehát ezen rendszer szerénti képezdét végzett. A választás egy próba évre történik, melynek eredményétől fog a véglegesítés függni.

Évi díja 400 frt készpénz; természetbeli lakás és két öl tűzifa, saját használatra

A kellő okmányokkal felszerelt folyamodvány f. év szeptember 25-ig alólirhoz intézendő.

Deés, 1877. aug. 19-kén.

Dr. Szöcs Sámuel m. p.,
Deés város kisdédóvódája gondnok-
(1—2) ságának alelnöke.

Bérbeadóhelyiségek.

Róth Pál piaci házában a bolt helyi-
ség és a deésaknai útban levő házában a
földszinti és emeleti lakás **f. év szept. 29-
ikétől** kezdődőleg bérbe adandó. (2—3)
Értekezhetni a **gyógyszertárban.**

Haszonbérbe kiadó birtok.

Kékesen, Szamosújvár kö-
zelében, hol 1878. ja-
nuáriusán kezdve szol-
gabitói hivatal és já-
rásbíróság is székelni fog, egy 300 holdat
tevő, első osztályu tagosított földbirtok, jó
karban levő belsőségeivel és gazdasági épü-
letekkel együtt f. év Szentmihály napjától
kezdve **több évekre** haszonbérbe
kiadó. Értekezhetni **Incze Domokos**
kir. telekkönyvvezetővel **Deésen** vagy
özw. **Némethy Sándorné** tulajdonossal **Ké-**
kesen. (3—3)